

Verklaring van Hendrik Rood – ISOC Nederland
Commissie voor Veiligheid en Justitie
Rondetafelgesprek over Wetsvoorstel Kansspelen op Afstand (Kamerstuk 33996)
21 Mei 2015

Hartelijk dank voor het bieden van de mogelijkheid om met u van gedachten te wisselen over het Wetsvoorstel Kansspelen op Afstand. In deze verklaring wordt ingegaan op Artikel 34n van het voorstel.

Ik ben secretaris van de werkgroep Internet Transparency van de Nederlandse afdeling van de Internet Society (ISOC). ISOC is een internationale non-profit organisatie opgericht in 1992 door de oorspronkelijke ontwikkelaars van het Internet opgericht om een voortrekkersrol te verrichten op het gebied van internet gerelateerde standaarden, onderwijs en beleidsvorming wereldwijd.

ISOC Nederland heeft de werkgroep Internet Transparency opgericht, met als doel om empirisch onderzoek te verrichten naar de effecten van juridisch, technisch, commercieel en bestuurlijk gemotiveerde ingrepen op het internet. De Werkgroep kijkt in het bijzonder naar de effecten op openheid, transparantie, stabiliteit en betrouwbaarheid en wat die betekenen voor gebruikers. De Werkgroep is een platform om technische en niet-technische expertise bij elkaar te brengen, om tot een gefundeerde, objectieve opinievorming te komen, zowel binnen Internet Society als voor een algemeen publiek. De werkgroep wordt voorgezeten door prof. dr. ir. C.A.T.M. de Laat en staat open voor alle geïnteresseerden. De meeste leden komen uit de Internetsector in brede zin en academische instellingen.

Artikel 34n van het wetsvoorstel richt zich op twee hoofdgroepen: aanbieders van betalingsdiensten enerzijds en internet dienstenaanbieders, waaronder men ook website-uitbaters (o.a. mediabedrijven) en hostingbedrijven lijkt te verstaan.

ISOC Nederland's bezwaren richten zich op internetblokkades, niet op betaaltransacties, want dat werkt

Wetenschappelijk onderzoek, verricht door McCoy, Kreibich, Voelker & Savage (George Mason University en UC San Diego) maakt duidelijk dat ingrijpen via terugboeken (storeren) in het betalingscircuit zeer effectief is bij het bestrijden van online rommelende "high-risk merchants":

<http://cseweb.ucsd.edu/~savage/papers/CCS12Priceless.pdf>, <https://www.iacc.org/rogueblock.html>,
<http://krebsonsecurity.com/2012/10/rogue-pharma-fake-av-vendors-feel-credit-card-crunch/>

Savage e.a.: This concentration, in addition to the small number of acquirers accepting high-risk merchants, the long setup time for new banking relationships, and the liability on revenue holdback, makes the payment tier an attractive target for those seeking to combat such actions.

To wit: a miscreant can replace a suspended domain name within minutes at a cost of a few dollars, but if a banking relationship is shuttered they may lose hundreds of thousands of dollars in holdback and spend weeks developing a suitable replacement. This observation has been internalized and made independently by a number of stakeholders, culminating in a series of commercial interventions that motivate this paper.

In hun reactie op de Internetconsultatie in 2013 toonde de Nederlandse Vereniging van Banken zich bereid om aan zulke ingrepen mee te werken. Wie dreigt in de portemonnee geraakt te worden, zal net als de BBC, YouTube en vele anderen, site-bezoek gaan screenen op het land van herkomst. Er is dus een adequaat en effectief alternatief voor internetblokkades doorvoeren.

Internetblokkades werken aantoonbaar niet, maar dat is niet serieus onderzocht

Het tegenovergestelde qua effectiviteit is het blokkeren van websites via het afdwingen van internetblokkades. De kosten en consequenties zijn hoog aan de Nederlandse zijde vanwege het grote aantal ISPs dat toegang biedt en kat-en-muis spelen is goedkoop voor gookaanbieders. Omzeilen van blokkades is alomtegenwoordig.

SIRA Consulting stelde in haar Lastenmeting-rapport (33996-6) zonder nadere onderbouwing dat er maar 15 Internetbedrijven zijn en: *De lasten voor deze doelgroep zijn beperkt, omdat het een klein aantal handelingen en een kleine groep aanbieders betreft. De lasten voor deze groep zijn daarom niet meegenomen in het onderzoek.* Dit is onjuist en het zijn de enige zinnen qua impactanalyse op Internet, in alle studies.

Bij toezichthouder ACM zijn 1540 aanbieders geregistreerd van elektronische communicatienetwerken en -diensten. Een aanzienlijk deel levert internettoegang. De werkgroep heeft SIRA Consulting om een onderbouwing gevraagd en verzocht hun antwoord ook naar de Kamer te sturen. Wij ontvingen de reactie op 11 mei 2015 dat het Ministerie van VenJ zal gaan reageren op de gestelde vragen aan SIRA.

De voorgestelde systematiek kent onvoldoende waarborgen en beroepsmogelijkheden

De voorzitter van ISOC Nederland stuurde uw commissie al in April een brief met daarin zeven vragen, die zich richten op de leden 4 t/m 8 van artikel 34n: *Wat vraagt de wet straks van internet service providers (isp's)? Wat voor kwantitatief effect wordt er verwacht van de blokkades? Wie draagt de kosten voor de blokkades en hoeveel bedragen die? Hoe worden de technische risico's van de blokkades ingeschat? Hoe wordt Nederland behoed voor mission creep? Hoe worden internetproviders geacht aanwijzingen van de Kansspel Autoriteit op te volgen en zich tegelijk aan artikel 7.4 van de Telecomwet inzake netneutraliteit te houden?*

En: *Hoe zijn de rechten van websitehouders en burgers geregeld?*

Summier zijn de bezwaren: *de argumentatie ontbreekt of dit doelmatig, doeltreffend en evenredig is; het voorstel introduceert een single-point-of-failure (wat in Denemarken misging op 1 maart 2012); dit dwingt inbouw van achterdeurtjes in kernapparatuur af bij meer dan enkele te blokkeren sites; er is een risico van medeblokken van legale sites (overblocking); private censuurdisputen zoeken ook toegang tot de zwarte lijst ('glijdende schaal'); bezwaar en beroep van Internetgebruikers tegen onterechte blokkade ontbreekt, evenals het voor de burger zichtbaar te maken dat er geen sprake is van een technische storing, maar van overheidsingrijpen en blokkades zichtbaar maken bemoeilijkt veiligere protocollen als het nieuwe DNSSEC.*

Belangrijk is wat wordt beoogd met de term "al het redelijke te doen". Is meewerken nog redelijk als de Kansspelautoriteit een online gokaanbieder wil gaan blokkeren met honderden domeinnamen of IP-adressen, of een goksite gaat in reactie op blokkades kat-en-muis spelen en er komen dagelijkse veranderingen van de zwarte lijst? Omdat er geen staatsbelang meespeelt, lijkt openbaarheid van de zwarte lijst van de KSA zeer wenselijk, evenals niet-besloten rechtszaken in geval van conflicten over wat de uitleg van "al het redelijke" is tussen KSA/OM en ISPs, als er bijvoorbeeld lijfswang wordt geëist.

Blokkades worden door experts vanuit verschillende invalshoeken als ongewenst bestempeld

ISOC wees u in die brief al op het 18 maart 2015 aan de Minister President uitgebrachte rapport van de WRR: *De publieke kern van het internet. Naar een buitenlands Internetbeleid.* Dit rapport beveelt aan:

Bevorder het vastleggen en internationaal verspreiden van de norm dat de publieke kern van het internet – de centrale protocollen en infrastructuur die een mondiaal publiek goed zijn – gevrijwaard moet zijn van bemoeienis van overheden.

Artikel 34n, leden 4 t/m 8, dat Internetblokkades invoert ten faveure van de economische belangen van de goksector, gaat lijnrecht in tegen dit WRR-advies. Ook Actal en de Raad van State ontrieden u al websiteblokkades in te voeren. De blokkades zijn in strijd met door Nederland internationaal ingenomen standpunten met betrekking tot internet governance.

De tot nu toe ontbrekende impactanalyse op Internet moet dus eigenlijk nog worden uitgevoerd. De Nederlands positie bij buitenlands Internetbeleid, een veilig, stabiel en betrouwbaar werkend Internet en fundamentele principes die in het geding zijn, zoals openheid en uitingsvrijheid, verdienen meegewogen te worden tegenover de economische belangen van de gokbranche en bijv. volksgezondheidsaspecten.